

6. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27.02.2014 № 794-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 13. – Ст. 222.
7. Про місцеві державні адміністрації : Закон України № 586/XIV від 09.04.1999 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 20–21. – Ст. 190.
8. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17.03.2011 № 3166–VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 38. – Ст. 1696.
9. Кодекс адміністративного судочинства від 06.07.2005 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35, (№№ 35–36, 37). – ст. 1358.
10. Конституции зарубежных государств : Учебное пособие / Сост. проф. В.В. Маклаков – 2–е изд., исправ. и доп. – М. : Издательство БЕК. – 584 с.
11. Бакуменко В. Реформа політичної системи України: необхідність та основні напрями реалізації / В. Бакуменко, Ю. Сурмин // Вісник УАДУ, 2002. – № 4. – С. 208–218.

## УДК 342.6

**Волюйко О.М.,**

начальник курсу факультету підготовки працівників ОВС  
навчаль-наукового інституту заочного навчання

Національної академії внутрішніх справ

### **ФОРМУВАННЯ МУНІЦИПАЛЬНОЇ МІЛІЦІЇ (ПОЛІЦІЇ) В УКРАЇНІ: ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТ**

*У статті розглядаються та аналізуються фінансово-економічні основи формування муніципальної міліції (поліції) в Україні, а також пропонуються деякі шляхи вирішення фінансування органами місцевого самоврядування муніципальної міліції в умовах сьогодення.*

*Ключові слова: муніципальна міліція (поліція), фінансування, реформування, громадський порядок та безпека.*

*В статье рассматриваются и анализируются финансово-экономические основы формирования муниципальной милиции (полиции) в Украине, а также предлагаются некоторые пути решения финансирования органами местного самоуправления муниципальной милиции в современных условиях.*

*Ключевые слова: муниципальная милиция (полиция), финансирование, реформирование, общественный порядок и безопасность.*

*The article reviews and analyzes the financial and economic basis for the formation of the municipal police (police) in Ukraine, and proposes some solutions to financing local government municipal police in today's conditions.*

*Keywords: municipal militia (police) funding reform, public order and security.*

**Актуальність проблематики.** На сучасному етапі державотворення інтеграція України до Європейського Союзу визнається неодмінною складовою подальшої демократизації нашої країни, формування громадянського суспільства [1, с. 52]. Тому радикальні соціально-економічні перетворення, що відбулися за останнє десятиліття, спричинили як позитивні, так і негативні зміни в сучасному українському суспільстві. Це, у першу чергу, стосується відносин щодо забезпечення особистої безпеки громадян, захисту їхнього життя, здоров'я та власності [2, с. 114].

Відповідно до ст. 3 Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість

діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави [3]. Стабільність політичного життя і непорушність демократичних процедур є ключовою умовою для існування громадянського суспільства. Тільки на таких умовах можна будувати стабільність. Сьогодні Україна повинна зробити все, щоб зберегти цілісність держави, підняти рівень економіки та підвищити рівень довіри суспільства до влади. Але будівництво нового правового суспільства, на думку багатьох вчених, є неможливим без реформування української політичної верхівки [4, с. 181].

Суспільство потребує вдосконалення «демократичної держави». Проте на сьогодні ще не створено належних правових, організаційних, матеріальних, фінансових та інформаційних основ реалізації функції охорони громадського порядку територіальною громадою, зокрема здійснення цієї функції шляхом створення муніципальної міліції. За часів економічної кризи питання фінансово-економічних основ становлення муніципальної міліції набуває першорядне значення, тому створення дієздатної територіальної громади, яка б володіла необхідними матеріальними та фінансовими ресурсами, мала надійні внутрішні джерела наповнення місцевого бюджету, є запорукою становлення муніципальної міліції. Зазначені обставини обумовлюють актуальність вибраної теми.

**Ступінь наукової розробки.** У науковій літературі питанням становлення муніципальної поліції приділено багато уваги. Дослідженням цієї проблематики займалися, як вітчизняні, так і зарубіжні наукові діячі як : М. Баймуратов, О. Басс, А. Гаджиєв, М. Грищенко, Т. Гудзь, В. Дубовик, О. Проневич, А. Попов, К. Сесемко, А. Сумін, О. Солдатов, В. Холявкіна та інші.

**Метою статті** є аналіз фінансово-економічних основ формування муніципальної поліції в Україні, вивчення та аналіз проблем фінансової забезпеченості муніципальної поліції.

**Виклад матеріалу.** Конституція України визначила право територіальної громади самостійно вирішувати питання місцевого значення. Задля вирішення цих питань територіальна громада наділена фінансовою автономією. Гарантію цієї автономії становлять матеріальна та фінансова основи місцевого самоврядування, які згідно статті 142 Конституції України включають в себе «рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, інші кошти, землю, природні ресурси, що є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, а також об'єкти їхньої спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад». Шляхом системного аналізу Конституції України та закону України «Про місцеве самоврядування» можна виокремити наступні елементи матеріальної основи територіальної громади: рухоме і нерухоме майно, земля, природні ресурси, що є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, а також об'єкти їхньої спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад. В свою чергу, елементами фінансової основи організації та діяльності місцевих рад є: доходи місцевих бюджетів, позабюджетні цільові кошти, інші кошти [5, с. 73].

На сьогодні декларована фінансова самостійність територіальних громад дозволяє самостійно вирішувати питання свого життя тільки громадам середніх та великих міст, і практично відсутня така можливість у сільських громадах. Аналізуючи наукову літературу з цієї проблематики, можливо зазначити, що до головних проблем у забезпеченні фінансової самостійності територіальних громад в умовах сьогодення відносяться: недостатній обсяг матеріальних і фінансових ресурсів, необхідних для

виконання місцевих завдань; неефективна система місцевих бюджетів, податків і зборів; низька частка власних доходів та місцевих податкових надходжень; висока залежність місцевих бюджетів від міжбюджетних трансфертів; нераціональне управління об'єктами комунальної власності та господарства, особливо житлово-комунальної сфери. У зв'язку з чим багато територіальних громад України на сьогодні не можуть самостійно і стійко функціонувати, оскільки у своєму бюджеті мають менше 50% власних доходів [6, с. 325].

З метою інтеграції до ЄС, при подальшому реформуванні відносин між бюджетами, щодо визначення сфер компетенції місцевого самоврядування існує необхідність врахування положень міжнародних документів. Міжнародні та європейські стандарти у сфері фінансування місцевого самоврядування та формування їх фінансових систем успішно використовуються в США, Канаді, Латинській Америці, Японії, а також у більшості європейських країн [7, с. 207].

Про принцип забезпечення економічної самостійності місцевого самоврядування в Україні наголошує ратифікована Європейська Хартія місцевого самоврядування, згідно якої матеріально-фінансова автономія полягає у тому, що органи місцевого самоврядування повинні мати право на володіння і розпорядження власними коштами, достатніми для виконання своїх функцій. Стаття 9 Хартії встановлює, що принаймні частина коштів місцевого самоврядування повинна надходити за рахунок місцевих зборів і податків [8].

Однак, вищезазначені повноваження не є абсолютними, оскільки місцеві податки і збори органами місцевого самоврядування встановлюються в межах чинного законодавства. Фінансові системи, які формують підґрунтя ресурсів органів місцевого самоврядування мають бути достатньо диверсифікованими і мобілізувати наявні ресурси. Хартія передбачає захист більш «слабких» у фінансовому відношенні адміністративно-територіальних одиниць і вимагає запровадження процедур усунення фінансових диспропорцій або запровадження аналогічних заходів з метою подолання наслідків нерівномірного розподілу потенційних джерел фінансування. Відповідно до Хартії, органи місцевого самоврядування повинні інформуватись відповідним чином про порядок виділення їм фінансових ресурсів, а також про перерозподіл цих ресурсів. Відповідно до Хартії, для цілей здійснення позик інвестиційного капіталу органи місцевого самоврядування повинні мати доступ до національного ринку капіталу в межах чинного законодавства. Крім того, органи місцевого самоврядування можуть позичати кошти у різних формах, зокрема, в банківських установах, шляхом випуску місцевих позик, у бюджетах вищого рівня тощо [9, с. 240-241].

Серед таких документів також зазначимо Єреванську Декларацію про децентралізацію, Європейську декларацію прав міст та Декларацію (країн СНД) про принципи місцевого самоврядування. Європейська Хартія місцевого самоврядування є найбільш повним і вичерпним документом міжнародного значення, що встановлює концептуальні основи місцевого самоврядування. Решта документів націлені на розкриття цих основ у тих або інших сферах. При цьому, положеннями Всесвітньої Декларації правильно зазначається, що хоча проблеми та завдання, які стоять перед країнами, співпадають, їх вирішення можуть відрізнятися залежно від конкретних соціальних, економічних та культурних особливостей кожної країни (пункт 3) [10, с. 86].

Основні стандарти організації та фінансового забезпечення місцевого самоврядування визначені у Європейській Хартії та Всесвітній Декларації місцевого

самоврядування. Таким чином, у Європейській хартії місцевого самоврядування, Всесвітній Декларації місцевого самоврядування та інших документах закріплено рамкові норми міжнародного характеру, без визнання державами яких і закріплення у внутрішньому законодавстві важко говорити про спільні підходи країн Європи до проблем становлення і функціонування місцевих співтовариств, їх представницьких органів як основи демократичного устрою, про гармонізацію національного законодавства в цій сфері і, отже, про домінування інтеграційних тенденцій у Європі.

Національне законодавство в цілому відповідає світовим стандартам, але доцільно удосконалити належним чином конкретні норми законодавства у цій сфері, зокрема щодо фінансування органів місцевого самоврядування та забезпечити механізм запровадження міжнародно-правових стандартів місцевого самоврядування у практиці суб'єктів місцевого самоврядування в Україні. Але, на жаль, правові питання імплементації, гармонізації та узгодження Хартії про місцеве самоврядування та законодавства України в багатьох випадках залишилось практично не вирішеним.

Звернемо увагу, що діяльність територіальних громад у сфері місцевих фінансів регламентує стаття 143 Конституції України, а саме вони: управляють майном, що є в комунальній власності; затверджують програми соціально-економічного та культурного розвитку і контролюють їх виконання; затверджують бюджети відповідних адміністративно-територіальних одиниць і контролюють їх виконання; встановлюють місцеві податки і збори відповідно до закону; забезпечують проведення місцевих референдумів та реалізацію їх результатів; утворюють, реорганізують та ліквідовують комунальні підприємства, організації і установи, а також здійснюють контроль за їх діяльністю; вирішують інші питання місцевого значення, віднесені законом до їхньої компетенції.

Розглядаючи деякі з цих повноважень в контексті дослідження, треба врахувати, що основним фінансовим документом самоврядної громади є місцевий бюджет, та повноваження у бюджетній сфері зводяться до права отримувати, розподіляти та використовувати кошти місцевого бюджету. Пункт 6 статті 16 закону України «Про місцеве самоврядування» встановлює: «Місцеві бюджети є самостійними, вони не включаються до Державного бюджету України та інших місцевих бюджетів». Також територіальна громада може мати позабюджетні цільові (у тому числі валютні) кошти, які утворюються за рахунок надходжень від необов'язкових платежів, добровільних та благодійних внесків.

Наступним з вказаних аспектів є право територіальної громади встановлювати місцеві податки та збори, однак, як засвідчує практика, їх використання нині ще досить малоефективне, має незначну роль у формуванні бюджетів. Навпаки ж, у більшості світових країн місцеві податки складають лівову частку всіх надходжень до місцевих бюджетів, зокрема в Японії це 35%, у Німеччині - 46%, у Франції - 67% доходів органів місцевого самоврядування [11, с. 307; 12, с. 25; 13, с. 204].

Перелік місцевих податків і зборів міститься у Податковому кодексі України (далі ПК України), який був прийнятий у 2011 році; згідно статті 10 ПК України до місцевих податків належать: а) податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки; б) єдиний податок. До місцевих зборів належать: а) збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності; б) збір за місця для паркування транспортних засобів; в) туристичний збір. Місцеві ради обов'язково встановлюють податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, єдиний податок та збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності, а також вирішують питання щодо встановлення збору за

місця для паркування транспортних засобів та туристичного збору. Також треба відзначити, що за рішенням зборів громадян за місцем їх проживання можуть запроваджуватися місцеві збори на засадах добровільного самооподаткування, які розглядаються як форма залучення на добровільній основі за рішенням зборів громадян за місцем проживання коштів населення відповідної території для фінансування разових цільових заходів соціально-побутового характеру [5, с. 74].

Зарахування місцевих податків та зборів до відповідних місцевих бюджетів здійснюється відповідно до Бюджетного кодексу України (БК України). Стаття 64 БК України до складу доходів, що закріплюються за бюджетами місцевого самоврядування та враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, відносить: податок на доходи фізичних осіб (згідно статті 65 БК України до доходів бюджету міста Києва зараховується 50% податку, міста Севастополя - 100%, міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення зараховується - 75%, до бюджетів сіл, їх об'єднань, селищ, міст районного значення зараховується - 25%); плату за ліцензії на певні види господарської діяльності та сертифікати, що видаються виконавчими органами відповідних місцевих рад; реєстраційний збір за проведення державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, що справляється виконавчими органами; державне мито в частині, що належить відповідним бюджетам відповідних місцевих рад. Так само ця стаття передбачає ще 11 видів доходів, що призначаються виключно для міських бюджетів міст Києва та Севастополя (50% збору за використання природних ресурсів, плата за ліцензії та сертифікати) [14].

Тобто, аналізуючи положення речей в сфері місцевих фінансів, необхідно відзначити, що до територіальних громад доходить мізерна частка податків та зборів, що сплачуються на адміністративній території. Це, перш за все, пов'язано з вузькими повноваженнями сільських, селищних, міських рад щодо податків та зборів, які визначені у статті 12 ПК України, а саме: встановлення ставок єдиного податку в межах ставок, визначених законодавчими актами; визначення переліку податкових агентів (адміністрації готелів, квартирно-посередницькі організації, уповноважені юридичні особи або фізичні особи-підприємці) справляння туристичного збору; до початку наступного бюджетного періоду прийняття рішення про встановлення місцевих податків та зборів, зміну розміру їх ставок, об'єкта оподаткування, порядку справляння чи надання податкових пільг, яке тягне за собою зміну податкових зобов'язань платників податків та яке набирає чинності з початку бюджетного періоду [15].

Тому актуальним у сучасних умовах стає ефективне використання місцевих податків і зборів в Україні та збільшення частки доходів за їх рахунок, що є головним напрямом зміцнення місцевих бюджетів, важливим інструментом розширення фінансової автономії територіальної громади. Звернемо увагу, що держава гарантує органам самоврядування доходну базу, достатню для забезпечення населення послугами на рівні мінімальних соціальних потреб, що створюється встановленням відсоткових відрахувань до місцевих бюджетів від загальнодержавних доходних джерел, а також шляхом дотації, субвенцій. Як слушно відмічає В.В. Трояновський, для того, щоб місцеве самоврядування мало достатню фінансову базу, необхідно, перш за все, надати їй відповідні повноваження, збільшити коло прав у бюджетно-фінансовій сфері. На його думку, забезпечення реальної самостійності місцевих бюджетів можливо при визначенні на довготерміновій основі джерел власних доходів місцевих бюджетів [16].

Спроби держави запровадити фінансово-економічні основи муніципальної міліції

були зроблені в 2004 році, коли законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо місцевої міліції» від 04 березня 2004 року були внесені зміни та доповнення у Бюджетний кодекс України від 2001 року [17].

На сьогодні недостатньо розроблені можливі механізми фінансування муніципальної міліції, тому вчені в різних галузях права - адміністративного, фінансового, конституційного, муніципального - шукають шляхи до розв'язання цих проблем і запропоновують власні погляди до створення фінансово-економічних основ формування муніципальної міліції.

На сучасному етапі формування муніципальної міліції стримується через об'єктивні фактори (відсутність належної матеріально-фінансової бази тощо) і внаслідок суб'єктивних причин (через суперечливі підходи у розумінні сутності і завдань муніципальної міліції), що не може не впливати на вибір пріоритетів і напрямів її реформування. Так під час проведеного опитування ОМС 96% вказали на доцільність фінансування муніципальної міліції з місцевих бюджетів. Безумовно, фактори політико-правового розвитку, фінансово-економічних можливостей держави здатні внести суттєві корективи в процес реформування муніципальної міліції та прискорити темпи проведення відповідних заходів для цього.

Держава зобов'язана фінансувати у повному обсязі здійснення органами місцевого самоврядування наданих законом повноважень органів виконавчої влади. Рішення органів державної влади, які призводять до додаткових видатків органів місцевого самоврядування, обов'язково супроводжуються передачею їм необхідних фінансових ресурсів. Вказані рішення виконуються органами місцевого самоврядування в межах переданих їм фінансових ресурсів. Витрати органів місцевого самоврядування, що виникли внаслідок рішень органів державної влади і попередньо не забезпечені відповідними фінансовими ресурсами, компенсуються державою [18].

В ситуації, що склалася, коли фінансування муніципальної міліції з державного бюджету є грубим порушенням принципу самодостатності територіальної громади, а коштів місцевого бюджету не вистачає на фінансування муніципальної міліції, запропонуємо два найбільш прийнятних на сьогодні варіанти надходження доходів до місцевого бюджету, які будуть спрямовані на утримання муніципальної міліції.

Перший варіант передбачає надходження коштів адміністративних штрафів, які будуть накладатися службовцями муніципальної міліції та повністю зараховуватися в місцевий бюджет. Задля реалізації цього шляху необхідно законодавчо закріпити повноваження за місцевими радами самостійно визнавати розмір штрафних санкцій за окремі види адміністративних правопорушень та розробити дієвий механізм їх стягнень. Згідно пункту 12 статті 69 БК України це є дуже дієвим механізмом, тому що до доходів загального фонду місцевих бюджетів, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, крім інших, належать адміністративні штрафи, що накладаються місцевими органами виконавчої влади та виконавчими органами місцевих рад або утвореними ними в установленому порядку адміністративними комісіями. Але для реалізації цієї норми необхідно внести зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення та закріпити за муніципальною міліцією право накладати штрафи та стягувати їх.

Другий варіант передбачає впровадження нового виду місцевого податку чи збору на утримання муніципальної міліції. Його розмір повинна визначати територіальна громада, щоб надходження від нього покривали видатки на фінансування муніципальної міліції. До другого варіанту також можливо віднести запровадження

територіальною громадою добровільного самооподаткування для фінансування діяльності муніципальної міліції. Найбільш актуальним це буде у площині створення муніципальної міліції в сільській місцевості, де фінансові можливості територіальних громад дуже обмежені [5, с.76].

**Висновки.** Створення муніципальної міліції та повне правове регулювання її діяльності дають змогу посилити охорону громадського порядку, адже в цьому випадку керівництво органів місцевого самоврядування краще знає місцеві особливості району чи міста, які зумовлюють появу, місце концентрації правопорушників в громадських містах, час і місце проведення місцевих масових заходів тощо, і у відповідності з яким виробляти рішення по охороні громадського порядку. В цьому сенсі головною задачею політики держави є прийняття заходів: до створення економічно ефективного місцевого самоврядування, зміцнення матеріально-технічної бази місцевого самоврядування, реформування міжбюджетних відносин, що призведе до реальної самостійності місцевих бюджетів, та внесення змін до Податкового і Бюджетного кодексів в напрямку перерозподілу бюджетних коштів. З метою покриття видатків територіальної громади на утримання муніципальної міліції вважаємо за необхідне законодавчо закріпити за органами місцевого самоврядування дохідні джерела в розмірі, необхідному для покриття зазначених видатків, виходячи із установлених норм утримування мінімальної штатної чисельності службовців муніципальної міліції.

#### Список використаних джерел:

1. Медведєв Ю.Л. Наближення права України до права Європейського союзу: понятійно-категоріальний апарат та способи узгодження / Ю.Л. Медведєв // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. – 2014. – № 1. – С. 52–59
2. Маркевич-Булавка І.Р. Окремі питання забезпечення прав людини в Україні, як європейської держави: суть та перспективи / І.Р. Маркевич-Булавка // Публічне адміністрування в органах внутрішніх справ : матеріали круглого столу : зб. наук. праць (Київ, 14 трав. 2014 р.). – К. : Нац. акад. внутр. справ, 2014. – с. 114–115.
3. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. – К.: Преса України, 2014. – 80 с.
4. Тищенко І.О., Комлева О.С. Організаційно-правові заходи проведення люстраційних дій в Україні / І.О. Тищенко, О.С. Комлева О.С. //Актуальні питання протидії корупції: стан, проблеми та перспективи на майбутнє : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпропетровськ, 17 жовт. 2014 р.). – Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2014. – с. 181-184.
5. Орлов В.А. Фінансово-економічні основи становлення муніципальної міліції в Україні: проблеми теорії та практики / В.А. Орлов // Науковий вісник Херсонського державного університету.- 2014. — № 1. — С. 72-78.
6. Жовнірчик Я.Ф. Формування самодостатніх територіальних громад і стратегія їх економічного розвитку / Я.Ф. Жовнірчик // Університетські наукові записки Хмельницького університету управління та права. -2005.-№ 1-2(13-14). - С. 324-331.
7. Писаренко В. Правові аспекти формування фінансової системи місцевого самоврядування в Україні в контексті застосування міжнародних та європейських стандартів і врахування зарубіжного досвіду / В. Писаренко // Право України. – 2009. – № 11. – С.207-211.
8. Покрова Р. Місцево самоврядування в конституційно-правовому просторі сучасної України / Р. Покрова // Демократичне врядування. - 2011. - Вип. 8. - [Електронний ресурс] Режим доступу :<http://nbuv.gov.ua>.
9. Далевська Т.А. Міжнародні стандарти організації фінансового забезпечення місцевого самоврядування / Т.А. Далевська // Актуальные проблемы экономики и финансов: тезисы докладов Международной научно-практической конференции (Киев-Санкт-Петербург-Вена, 29 декабря 2014 г.). – Киев-Санкт-Петербург-Вена, 2014. - Режим доступу : <http://www.inter->

- nauka.com/uploads/p.
10. Волохова І. С. Міжбюджетні відносини в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку / І. С. Волохова. – Одеса: Атлант, 2010. – 233 с.
  11. Березинська Н. Конституційне та правове регулювання фінансової основи місцевого самоврядування / Н. Березинська // Збірник наук, праць «Актуальні питання втілення в життя положень Конституції України». - 1999. - С. 307.
  12. Музика О. Повноваження органів місцевого самоврядування на отримання доходів у місцеві бюджети / О. Музика // Право України.- 2001.- № 4. - С. 25.
  13. Петраш І.Ю. Бюджетно-фінансові повноваження органів місцевого самоврядування / І.Ю. Петраш // Збірник наук, праць з фін. права нац. акад. ім. Я. Мудрого. - 1999. - С. 204.
  14. Бюджетний Кодекс України. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main>.
  15. Податковий Кодекс України: Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main>.
  16. Трояновський В.В. Європейська хартія місцевого самоврядування як фундамент розвитку місцевої демократії в державах Європи / В.В.Трояновський // Державне управління: теорія та практика. - 2009. - №2. Режим доступу : [http://www.academy.gov.ua/ej/ej10/doc\\_pdf/Troyanovsky.pdf](http://www.academy.gov.ua/ej/ej10/doc_pdf/Troyanovsky.pdf).
  17. Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо місцевої міліції» від 04.03.2004 № 1577-IV (втратив чинність 04.06.2008 р.): Управління комп'ютеризованих систем ВРУ - електрон, дан. - К. : ВРУ Офіційний вебсайт, 2014. - . - Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1577-15>.
  18. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР.

## УДК 342.9

**Гриценко В.Г.,**

професор кафедри правознавства  
факультету історії та права Кіровоградського державного  
педагогічного університету ім. В. Винниченка,  
кандидат юридичних наук, доцент, заслужений юрист України

### **ПОНЯТТЯ ПРАВООХОРОННОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ЯК ОБ'ЄКТУ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ**

*В статті досліджуються найбільш актуальні наукові підходи щодо визначення правоохоронної системи України, наводяться їх переваги та недоліки, аналізуються ознаки за якими правоохоронна система відрізняється від інших систем державної влади.*

*Ключові слова: правоохоронна система, система правоохоронних органів, державне управління, адміністративне регулювання.*

*В статье исследуются наиболее актуальные научные подходы к определению правоохранительной системы Украины, приводятся их преимущества и недостатки, анализируются признаки по которым правоохранительная система отличается от других систем государственной власти.*

*Ключевые слова: правоохранительная система, система правоохранительных органов, государственное управление, административное регулирование.*

*The paper investigates the most relevant scientific approaches to the definition law enforcement system Ukraine, given their advantages and disadvantages are analyzed features which law enforcement system differs from other systems of government.*

*Keywords: law enforcement, law enforcement agencies, public administration, administrative regulation.*